

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-12 ta' Ottubru, 2007

Citazzjoni Numru. 147/2003

***M.Quip Co. Limited u Vanguard Billiard Tables
Limited***

Versus

**Mark Bradley Speigner u martu Anna Frances
Speigner; u b'dikriet ta' l-1 ta' Novembru 2005 John
Dyer issejjaħ fil-kawża; u b'dikriet tal-15 ta' Mejju
2006 inħatru l-Avukat Mark Busuttil u l-Prokuratriċi
Legali Luisa Tufigno bħala kuraturi biex jidhru għal
John Dyer**

F'din il-kawża l-atturi qegħdin ifittxu għad-danni għax qegħdin igħidu illi għamlu investiment ħażin bi ħtija tal-konvenut. Qegħdin ifittxu wkoll li l-konvenut iroddilhom self.

Iċ-ċitazzjoni tgħid illi l-konvenut kien ilu ħafna snin impjegat ma' l-attriċi *M.Quip Co. Limited* bħala *sales manager*, kariga ta' fiduċja, u kien fdat bl-informazzjoni

konfidenzjali kważi kollha dwar in-negozju tal-kumpannija. Is-soċjetà attriċi l-oħra, *Vanguard Billiard Tables Limited*, għandha rabtiet ma' *M.Quip Co. Limited* u tmexxi n-negozju tagħha mill-istess stabbiliment u għandha l-istess diretturi.

Ftit xhur qabel ma nfetħet il-kawża l-konvenut laqqa' lid-diretturi tas-soċjetajiet tiegħu ma' qarib tiegħu li joqgħod l-Amerika; ipprezentahulhom bħala negozjant stabbli, ta' min joqgħod fuqu u li għandu proġetti li setgħu jhallu qligħ kbir lill-atturi. Il-konvenut u din il-persuna l-oħra ħajru lill-atturi jinvestu ħin tagħhom u ta' l-impjegati tagħhom – fosthom il-konvenut – kif ukoll flejjes fi proġetti li wara irriżultaw li kienu biss parti minn *messa in scena*. Barra minn hekk, l-atturi twebblu biex joħorġu spejjeż għall-akkomodazzjoni tal-persuna li ipprezentahom il-konvenut, u ġarrbu wkoll spejjeż oħra għax ħallew lil din il-persuna tinqeda bil-faċilitajiet u s-servizzi tagħhom; ukoll, dik il-persuna approprijat ruħha indebitament minn proprjetà ta' *M.Quip Co. Limited*.

L-atturi komplew igħidu illi dawn l-ispejjeż li ħarġu u d-danni li ġarrbu għandu jwieġeb għalihom il-konvenut, minħabba jew negliġenza u nuqqas ta' għaqqal ta' *bonus paterfamilias* jew saħansitra minħabba għamil doluż tiegħu kontra l-interessi ta' l-atturi u bi ksur tad-dmir ta' konfidenzjalità li kellu minħabba l-kariga tiegħu ma' l-attriċi *M.Quip Co. Limited*.

Barra minn hekk, il-konvenuti għandhom ukoll jagħtu lill-attriċi *M.Quip Co. Limited* tlitt elef, tmien mija u tmintax-il lira u disgħa u sittin ċenteżmu (Lm3,818.69) flus mislufa u prodotti avanzati lilhom.

L-atturi għalhekk talbu illi din il-qorti:

1. tgħid illi l-konvenut għandu jwieġeb għall-ispejjeż li ħarġu u għad-danni li ġarrbu l-atturi minħabba negliġenza u nuqqas ta' għaqqal ta' *bonus paterfamilias* jew saħansitra minħabba għemil doluż tiegħu kontra l-interessi ta' l-atturi u bi ksur tad-dmir ta' konfidenzjalità li kellu minħabba l-kariga tiegħu ma' l-attriċi *M.Quip Co. Limited*;
2. tillikwida l-ispejjeż li ħarġu u d-danni li ġarrbu l-atturi;
3. tikkundanna lill-konvenuti jħallsu lil kull waħda mill-atturi l-ammont hekk likwidat; u
4. tikkundanna lill-konvenuti jħallsu lill-attriċi *M.Quip Co. Limited* tlitt elef, tmien mija u tmintax-il lira u disgħa u

sittin ċenteżmu (Lm3,818.69) b'radd ta' self u ħlas għal prodotti.

Talbu wkoll l-imgħax fuq is-somma msemmija fir-raba' talba sa meta jsir il-ħlas, u l-ispejjeż ġudizzjarji, fosthom dawk ta' mandat ta' sekwestru numru 170/2003 u ta' mandat ta' inibizzjoni numru 171/2003.

Il-konvenuti ressqu dawn l-eċċezzjonijiet:

1. il-kawża għandha titqies deżerta; din l-eċċezzjoni kienet miċħuda b'sentenza mogħtija fl-1 ta' Novembru 2005;

2. ir-raba' talba ma tistax tinstema' quddiem din il-qorti li ma għandhiex kompetenza *ratione valoris*; din l-eċċezzjoni wkoll kienet miċħuda bis-sentenza ta' l-1 ta' Novembru 2005;

3. il-konvenuti ma humiex kontraditturi legittimi u għalhekk għandhom jinħelsu mill-ħarsien tal-ġudizzju; barra minn hekk għandhom jissejñu fil-kawża John Dyer u s-soċjetà *Worldtech Solutions Limited*; din l-eċċezzjoni wkoll kienet miċħuda bis-sentenza ta' l-1 ta' Novembru 2005, li ċaħdet ukoll it-talba għas-sejña fil-kawża ta' *Worldtech Solutions Limited* iżda ordnat illi jissejjaħ fil-kawża John Dyer;

4. il-konvenut la kien negligenti u wisq anqas ma mexx dolożament għad-dannu ta' l-atturi jew ta' xi waħda minnhom;

5. it-tieni u t-tielet talbiet huma infondati; f'kull każ, l-atturi jridu jagħmlu l-prova tad-danni li kull waħda minnhom tgħid illi ġarrbet;

6. il-konvenuti ma għandhom ebda relazzjoni ta' self ma' *M.Quip Co. Limited*, u għalhekk ma għandhom jagħtu xejn lil dik is-soċjetà b'titolu ta' radd ta' self; u

7. f'kull każ, *M.Quip Co. Limited* għandha tagħmel il-prova tar-raba' talba; barra minn hekk, jekk tassew huma għandhom jagħtu xi ħaġa lil *M.Quip Co. Limited*, għandha ssejñ tpaċija ma' dak li għandhom jieħdu mingħand dik is-soċjetà, li huwa l-meritu ta' proċeduri oħra.

Billi John Dyer, li ssejjaħ fil-kawża, huwa assenti minn Malta, inħatru biex jidhru għalih kuraturi li wieġbu li ma jafux il-fatti tal-każ.

Il-kwistjoni ewlenija f'din il-kawża hija jekk il-konvenut jew l-imsejjaħ fil-kawża għandux iwieġeb għat-telf li ġarrbu l-atturi minħabba investiment ħażin. Hemm ukoll kwistjoni

dwar self li *M. Quip Co. Limited* tgħid li għamlet lill-konvenuti Speigner, u kwistjoni oħra dwar *notebook computer* ta' l-atturi li kellu xi ħsara u li ngħata lil Dyer biex jieħdu miegħu l-Istati Uniti għat-tiswija u Dyer baqa' ma bagħtux lura; l-atturi jgħidu illi Speigner intrabat personalment biex jagħmel tajjeb għat-telf ta' dan il-*computer*.

Il-fatti rilevanti seħnew hekk:

Il-konvenut Mark Bradley Speigner huwa impjegat bħala *salesman* mas-soċjetà attriċi *M.Quip Co. Limited* u jithallas kemm b'paga kif ukoll *b'commissions* fuq il-bejgħ. John Dyer, li ssejjaħ fil-kawża, kien miżżewweg lil oħt il-konvenut. Meta Dyer gie Malta f'Ġunju ta' l-2002 il-konvenut qal b'dan lill-atturi u talab li jithalla ma jmurx għax-xogħol għal ftit jiem sabiex ikun jista' jdur bih. Lill-atturi qalilhom ukoll illi Dyer kien bniedem għani u li kellu interessi fin-negozju ta' l-informatika.

Xi xahar wara Dyer reġa' gie Malta biex jara setax jiftaħ negozju hawn fil-qasam ta' l-informatika. Il-konvenut għarraf lill-atturi b'dan u l-atturi tħajru jaraw jistgħux jidhlu ma' Dyer fin-negozju. Dwar min ħa l-inizjativa biex issir din il-proposta ta' negozju l-partijiet ma jaqblux: l-atturi jgħidu illi kien il-konvenut li webbilhom għax qalilhom illi Dyer kellu ħafna flus u proġetti li setgħu jhallu qligħ kbir. Il-konvenut, min-naħa l-oħra, igħid illi hu għarraf lid-diretturi biż-żjara ta' Dyer u bl-interess tiegħu li jiftaħ negozju f'Malta għax kien jaf illi d-diretturi kienu dejjem juru interess f'opportunitajiet godda ta' negozju, iżda jgħid illi l-inizjattiva biex jiltaqqgħu ma' Dyer ħaduha huma, u ma kienx hu li webbilhom.

Saru taħditiet bejn Dyer u l-atturi, li fihom kien jieħu sehem il-konvenut ukoll, bil-ħsieb illi titwaqqaf kumpannija li tagħmilha ta' agent, jew *reseller*, ta' kumpannija barranija – *Net2Phone, inc.* – li tagħti servizz ta' telefonija fuq l-*internet* b'rati orħos minn dik tat-telefonija konvenzjonali.

Fil-15 ta' Novembru 2002 il-partijiet waqqfu din il-kumpannija – *Worldtech Solutions Limited* – b'kapital ta' ħames mitt lira (Lm500) li kellu jinqasam hekk: ħamsin fil-mija (50%) ta' Dyer, erbgħin fil-mija (40%) ta' l-attriċi *Vanguard Billiard Tables Limited*, u għaxra fil-mija (10%) tal-konvenut Speigner. Billi iżda kien hemm diffikultajiet

ma' l-awtoritajiet dwar is-sehem ta' Dyer, billi dan ma kienx residenti Malta, il-partijiet qablu illi s-sehem ta' Dyer kellu jidher fuq isem Speigner, li għalhekk deher li kellu sittin fil-mija (60%) ta' l-ishma, għalkemm għaxra fil-mija (10%) biss kienu tassew tiegħu għax il-bqija kien qiegħed iżommhom bħala *prestanome* ta' Dyer.

Għalkemm l-ishma kienu mqassma kif imfisser fuq, il-kapital kollu u l-ispejjeż għall-formazzjoni tal-kumpannija ħarġithom l-attriċi *Vanguard Billiard Tables Limited*. Il-partijiet ftiehm u wkoll illi xi spejjeż ta' Dyer waqt iż-żjara tiegħu f'Malta jithallsu mill-kumpannija l-ġdida *Worldtech Solutions Limited*. Billi iżda din kellha biss kapital ta' ħames mitt lira (Lm500), l-ispejjeż effettivament ħarġuhom l-atturi, bil-ħsieb illi eventwalment, hekk kif *Worldtech Solutions Limited* tibda ddawwar il-flus, jirregolaw il-kontijiet bejniethom. L-atturi ħallew ukoll illi Dyer jinqeda bil-facilitajiet ta' l-uffiċċji tagħhom.

Kemm Dyer kif ukoll Speigner u impjegat ieħor ta' l-atturi bdew iżuru xi negozjanti li identifkaw bħala klijenti prospettivi tas-soċjetà l-ġdida biex ifissrulhom il-kunċett tan-negozju tagħha u jħajruhom jinqdew bis-servizzi tagħha.

Inbdew ukoll negozjati ma' *Net2Phone, inc.* biex din taħtar lil *Worldtech Solutions Limited* bħala *reseller* tagħha. Biex iseħħ il-ftehim kien meħtieġ illi *Worldtech Solutions Limited* toħroġ somma flus – madwar sebgħa u għoxrin elf dollaru amerikan (\$27,000) – biex tixtri apparat u servizzi mingħand *Net2Phone, inc.* u l-ħsieb kien illi dawn il-flus kellu joħroġhom Dyer. Ġara iżda illi Dyer ma ħariġx dawn il-flus. Min-naħa ta' Dyer bdew jinholqu suspetti illi l-atturi ma kellhomx likwidità biżżejjed għall-proġett, u l-partijiet malajr bdew jitolfu l-fiducja f'xulxin, hekk li fi żmien ftit jiem l-*affectio societatis* intilfet għalkollox.

Meta raw hekk Speigner u Dyer bdew ifittxu sħab oħra flok l-atturi biex ikompli l-proġett magħhom. Dyer, li dak iż-żmien kien telaq minn Malta, qabbad lil Speigner jinnegozja ma' l-atturi biex jikseb is-sehem ta' *Vanguard Billiard Tables Limited* f'*Worldtech Solutions Limited*, iżda ma ntlahaqx ftehim dwar il-prezz. Bla ma għarraf lill-atturi Speigner daħal ukoll f'negozjati ma' terzi – is-soċjetà *Management Information Systems Limited* – biex iwaqqfu kumpannija oħra ġdida biex tkun *reseller* ta' *Net2Phone*,

Inc. Din il-kumpannija ġdida twaqqfet bl-isem ta' *Net2Phone Malta Limited* fis-26 ta' Diċembru 2002: Speigner, bħala *prestanome* f'isem Dyer u f'ismu stess kellu erbgħin fil-mija (40%) ta' l-ishma u *Management Information Systems Limited* kellha sittin fil-mija (60%). L-*affectio societatis* bejn Dyer u Speigner u s-soċjetà *Management Information Systems Limited* iżda malajr spiċċa wkoll għax Dyer reġa' ma ħariġx sehmu mill-kapital. Dan l-episodju wkoll ingħalaq meta fis-7 ta' Frar 2003 *Management Information Systems Limited* kisbet l-ishma f'*Net2Phone Malta Limited* li kienu jidhru fuq isem Speigner u lill-kumpannija bidlilha isimha għal *M.B.I.S. Limited*.

Il-kwistjoni issa hi din: l-atturi qegħdin igħidu illi n-negozju bi sħab ma' Dyer effettivamente qatt ma beda u qatt ma kellu xi possibbiltà li jseññ u jħalli qligħ għax Dyer ma kienx serju fil-ħsieb li jinvesti flusu u l-ħila tiegħu fin-negozju. Għalhekk, dak kollu li l-atturi investew fil-proġett – flus, ħin tagħhom, ħin ta' l-impjegati tagħhom, użu tal-facilitajiet ta' l-uffiċċji tagħhom – ġie fix-xejn u huma ġarrbu telf. Igħidu li għal dan jaħti l-konvenut Speigner, għax kien hu li webbilhom jidħlu sħab ma' Dyer billi ipprezentahulhom bħala raġel serju, li tista' tafda fih, u li kellu proġetti li jħallu qligħ kbir. Igħidu wkoll illi l-konvenut għamel dan kollu dolożament jew, għall-inqas, b'nuqqas ta' għaqal u minħabba f'hekk daħħalhom fl-iżball li jifdaw lil Dyer u jinvestu fil-proġett tiegħu.

Il-qorti tara din il-pretensjoni ta' l-atturi bħala waħda mibnija fuq premissi mġebbda għall-aħħar. Li ġara hu illi l-atturi daħlu għal dan il-proġett b'aktar heġġa milli għaqal, ma rawx l-affarijiet tagħhom sew u, issa li spiċċaw ħażin, qegħdin ifittxu li jieħdu dak li jistgħu mingħand il-konvenut għax qatgħu qalbhom li jsibu lil Dyer li telaq mill-pajjiż u ma deherx aktar.

L-atturi qegħdin jibnu l-każ tagħhom fuq il-premessa illi l-konvenut Speigner mexa dolożament jew b'nuqqas ta' għaqal bħal ta' *bonus paterfamilias*.

Safejn l-atturi qegħdin igħidu illi Speigner mexa b'*dolus*, l-oneru tal-prova qiegħed fuqhom¹. Qegħdin igħidu illi Speigner wera *mala fides* (a) meta webbilhom biex jafdaw

¹ Art. 532, Kod. Ċiv.

lil Dyer u jagħmlu negozju bi sħab miegħu u (b) bil-mod kif mexa wara li twaqqfet *Worldtech Solutions Limited* għax ħadem kontra l-interess ta' l-atturi f'dik is-soċjetà u kontra l-interess ta' dik is-soċjetà stess meta fittex li joħloq soċjetà oħra – *Net2Phone Malta Limited* – fl-istess linja ta' negozju bħal *Worldtech Solutions Limited* u b'kompetizzjoni magħha.

L-atturi qegħdin ifittxu li jagħmlu din il-prova billi juru illi Speigner kellu konflitt ta' interessi, u, kull meta qam dak il-konflitt, dejjem mexa kontra l-interessi tagħhom. Igħidu li kellu dan il-konflitt għax kien qiegħed jidher bħala impjegat ta' *M.Quip Co. Limited*, u għalhekk kellu dmir ta' lealtà lejn dik is-soċjetà, kien qiegħed jidher bħala direttur ta' *Worldtech Solutions Limited*, u għalhekk kellu wkoll dmir ta' lealtà lejn dik is-soċjetà, kien qiegħed jidher bħala mandatarju ta' Dyer, u kellu wkoll interess personali għax kellu sehem mill-ishma f'*Worldtech Solutions Limited*.

Tassew illi Speigner kellu dawn il-konflitti; tassew ukoll, iżda, illi l-partijiet kollha, fosthom l-atturi, kienu jafu b'dawn l-interessi kollha ta' Speigner u għalhekk *volenti non fit iniuria* u ma jistax jingħad illi Speigner kien qiegħed, minħabba f'dawn il-konflitti, jimxi *in mala fide*.

Lanqas ma jista' jingħad illi saret tassew prova illi Speigner kien *in mala fide* għax webbel lill-atturi biex jidhlu fi sħubija ma' Dyer meta kien jaf illi Dyer ma kienx ta' min joqgħod fuqu. Tassew illi Dyer ma ħariġx ta' raġel f'din l-istorja għax kien in-nuqqas tiegħu li joħroġ sehmu illi wassal biex in-negozju tfarrak, iżda ma nġiebet ebda prova illi Speigner kien jaf b'dan; anzi, li x'aktarx ġara hu illi Dyer qarraq bi Speigner ukoll.

L-atturi qegħdin igħidu illi Speigner naqas fid-dmir tiegħu lejhom meta n-negozju falla u l-partijiet kienu qegħdin ifittxu li jirregolaw is-sitwazzjoni bejniethom billi Dyer jixtri l-ishma ta' *Vanguard Billiard Tables Limited* f'*Worldtech Solutions Limited*. Qegħdin igħidu hekk għax f'ittra elettronika li Speigner bagħat lil Dyer – u li giet interċettata mill-atturi – Speigner kien qal illi l-prezz li kienu qegħdin jitolbu l-atturi kien għoli wisq u anzi "ridikolu".

Qabel xejn għandu jingħad illi Speigner ma kellux dmir ta' lealtà lejn *Vanguard Billiard Tables Limited* għax hu ma kienx impjegat ma' dik is-soċjetà iżda ma' l-attriċi l-oħra, *M.Quip Co. Limited*. F'kull każ, iżda, kif ġà ingħad, l-atturi

kienu jafu illi Speigner kien qiegħed iħares l-interessi ta' Dyer ukoll. Barra minn hekk, billi deherlu illi l-prezz li kienu qegħdin jitolbu l-atturi kien għoli wisq, u fittex li jwassalhom biex jaċċettaw prezz li aktar seta' jaċċettah Dyer ukoll, u għalhekk aktar seta' jwassal għal soluzzjoni bonarja, ma jfissirx illi Speigner kien qiegħed iqarraq bl-atturi; l-interess tiegħu, kif stqarr fl-ittra elettronika li bagħat lil Dyer fis-26 ta' Diċembru 2002 – qabel ma kien jaf li l-atturi kienu sejrin jinterċettaw u jaqraw il-posta elettronika tiegħu – kien li jsib soluzzjoni li tkun “*fair and reasonable*” għall-partijiet kollha.

L-atturi jgħidu wkoll illi Speigner naqas meta, minn wara daharhom, fittex li joħloq soċjetà oħra – *Net2Phone Malta Limited* – fl-istess linja ta' negozju bħal *Worldtech Solutions Limited* u b'kompetizzjoni magħha.

Tassew li hawnhekk Speigner naqas, iżda naqas fid-dmir li kellu lejn *Worldtech Solutions Limited* bħala direttur ta' dik is-soċjetà u mhux f'xi dmir lejn l-atturi. Barra minn hekk ma jidhirx li hemm rabta bejn dan in-nuqqas u t-telf li ġarrbu l-atturi, għax meta Speigner beda n-negozjati għat-twaqqif ta' *Net2Phone Malta Limited* kien għa jidher ċar illi *Worldtech Solutions Limited* kienet moribonda.

Ma jidhirx għalhekk li saret il-prova illi Speigner mexa dolożament.

L-atturi iżda qegħdin igħidu wkoll illi Speigner mexa, jekk mhux dolożament, għall-inqas b'nuqqas ta' għaqaq, kemm meta laqqagħhom ma' Dyer u kemm meta ma qagħadx attent li Dyer ma jabbużax mill-faċilitajiet fl-uffiċċji tagħhom.

Billi Speigner laqqa' lill-atturi ma Dyer ma jfissirx li b'hekk ħa fuqu l-obbligu li jiggarrantixxi l-integrità tiegħu. L-introduzzjoni weħedha ma hijiex garanzija, u jekk l-atturi ippretendew illi setgħu joqogħdu fuq il-kelma ta' Speigner biex jeħilsu mill-ħtieġa li jaraw l-affarijiet tagħhom sew u bil-għaqaq, kien imisshom talbuh garanzija bil-formalitajiet li trid il-liġi fl-art. 1322(3)(h) tal-Kodiċi Ċivili. Effettivament, b'din l-azzjoni l-atturi qegħdin ifittxu li jiksbu l-istess effett ta' garanzija meta naqsu li jħarsu l-formalitajiet li trid il-liġi biex ikollhom dik il-garanzija.

Lanqas ma jista' jingħad illi kien minħabba nuqqas ta' attenzjoni minn Speigner li Dyer abbuża mill-faċilitajiet ta' l-uffiċċji ta' l-atturi. Ladarba Dyer kien aċċettat mill-atturi

biex jidhlu fi sħubija flimkien, u għalhekk tħalla jinqeda wkoll bil-faċilitajiet ta' l-uffiċċji tagħhom, ma kienx imiss lil Speigner li jissorveljah fl-użu li kien jagħmel minn dawk il-faċilitajiet.

Fil-fehma tal-qorti, għalhekk, it-talba ta' l-atturi biex tgħid illi l-konvenut Speigner għandu jwieġeb għall-ispejjeż li ħarġu u għad-danni li ġarrbu l-atturi minħabba għemil doluż, negliġenza u nuqqas ta' għaqqal ta' *bonus paterfamilias* ma tistax tintlaqa'.

Fil-każ ta' Dyer, iżda, il-qorti hija tal-fehma illi l-prova tal-*mala fides* saret. L-imġieba ta' Dyer turi li ma kienx serju fil-ħsieb tiegħu li jinvesti fil-kumpanniji li waqqaf, l-ewwel ma' l-atturi u, wara, ma' *Management Information Systems Limited*. La ma kellux dan il-ħsieb, ma kienx imissu webbel lill-atturi biex joħroġu flushom u jaħlu l-ħin ta' l-impjegati tagħhom fi proġett li ma kienx ħlief sħab fis-sema. Dyer huwa ħati mhux biss ta' *culpa* iżda ta' *dolus in contrahendo*.

Għalhekk huwa Dyer, imsejjaħ fil-kawża, u mhux il-konvenut Speigner li għandu jwieġeb għad-danni li ġarrbu l-atturi.

Ngħaddu issa għal-likwidazzjoni ta' dawn id-danni. Il-pretensjonijiet tas-soċjetà attriċi huma elenkati f'dok. X10, u huma dawn:

- mija u tlieta u sebghin lira (Lm173) biex inxtara u nġieb *internet protocol phone*

Dan l-apparat jidher li għadu f'idejn l-atturi u għalhekk ikunu qegħdin jistgħanew bla mistħoqq jekk iżommu l-apparat u jintraddilhom ukoll il-prezz tiegħu. Din it-talba għalhekk ma tistax tintlaqa'.

- tliet mija u ħamsin lira (Lm350) spejjeż biex inkera appartament għal Dyer

Billi dawn l-ispejjeż inħarġu bis-saħħa ta' aspettativa legittima illi Dyer kien qiegħed jaħdem *in bona fode* fl-interess tas-sħubija, din it-talba hija ġustifikata.

- mitejn lira (Lm200) mislufa lil Dyer

Billi dan is-self ukoll sar bis-saħħa ta' l-istess aspettativa legittima, din it-talba wkoll għandha tintlaqa'.

- ħames mitt lira (Lm500) maħruġa bħala kapital biex twaqqfet is-soċjetà *Worldtech Solutions Limited*

Dan il-kapital ukoll inħareġ bis-saħħa ta' l-istess aspettativa legittima. Madankollu, l-atturi, għalkemm ħarġu l-kapital kollu, għandhom sittin fil-mija (60%) mill-ishma u għalhekk jistgħanew bla mistħoqq jekk jintraddilhom il-kapital kollu u xorta jzommu l-ishma. Din it-talba għalhekk għandha tintlaqa' biss sas-sehem li ħarġu għal ishma li ma humiex tagħhom, *i.e.* erbgħin fil-mija (40%) jew mitejn lira (Lm200).

- mija u tnejn u għoxrin lira u għoxrin ċenteżmu (Lm122.20) spejjeż biex twaqqfet is-soċjetà *Worldtech Solutions Limited*

Billi dawn l-ispejjeż ukoll inħarġu bis-saħħa ta' l-istess aspettativa legittima, din it-talba hija ġustifikata.

- tliet mija u tmienja u disgħin lira u tnejn u tmenin ċenteżmu (Lm398.82) xogħol ta' impjegat ta' l-atturi – il-konvenut Speigner – fl-interess ta' *Worldtech Solutions Limited*

Billi din ix-xogħol sar u tħallas bis-saħħa ta' l-istess aspettativa legittima, din it-talba hija ġustifikata.

- elf, mija u wieħed u sebgħin lira u sittax-il ċenteżmu (Lm1,171.16) xogħol ta' impjegat ieħor ta' l-atturi – Anthony Cachia – fl-interess ta' *Worldtech Solutions Limited*

Billi din ix-xogħol ukoll sar u tħallas bis-saħħa ta' l-istess aspettativa legittima, din it-talba hija ġustifikata.

- seba' mija u disgħa u ħamsin lira (Lm759) għall-użu tas-servizzi kollha ta' l-uffiċċji ta' l-atturi minn Dyer

Billi l-atturi ħallew lil Dyer jinqeda bis-servizzi ta' l-uffiċċji tagħhom bis-saħħa ta' l-istess aspettativa legittima, din it-talba wkoll hija ġustifikata.

- mija u tmienja u tletin lira (Lm138) drittijiet ta' l-awditur Vincent Curmi biex twaqqfet is-soċjetà *Worldtech Solutions Limited*

Mix-xiehda ta' Vincent Curmi stess ħareġ illi l-atturi għadhom ma ħallsuhx dawn id-drittijiet. Madankollu huwa dejn li jridu jħallsuh u daħlu fih bis-saħħa ta' l-istess aspettativa legittima, u għalhekk din it-talba wkoll hija ġustifikata u għandha tintlaqa'.

- mija u tnejn u sebgħin lira u ħamsin ċenteżmu (Lm172.50) prezz ta' *business cards* ta' *Worldtech Solutions Limited*

Kopja Informali ta' Sentenza

Billi dawn l-ispejjeż inħarġu bis-saħħa ta' l-istess aspettativa legittima, din it-talba hija ġustifikata.

- ħames mija u tlieta u ħamsin lira u seba' ċenteżmi (Lm553.07) spejjeż ta' telefonati għal barra minn Malta li saru minn Dyer

Billi l-użu tat-*telephone* għandu jitqies parti mis-servizzi li l-atturi għa talbu ħlas għalihom (is-somma ta' seba' mija u disgħa u ħamsin lira (Lm759) msemmija fuq), din it-talba ma hijiex ġustifikata u hija miċħuda.

- erba' mija u għoxrin lira (Lm420) prezz ta' *notebook computer*

Din il-kwistjoni tan-*notebook computer* inqisuha aktar 'il quddiem u għalissa ma nqisuhix bħala parti mid-danni.

- sitt mija u disgħin lira (Lm690) ħlas għal xogħol li d-diretturi ta' l-atturi għamlu fl-interess ta' *Worldtech Solutions Limited*

Billi dan ix-xogħol sar bis-saħħa ta' l-istess aspettativa legittima msemmija fuq, din it-talba hija ġustifikata.

- erbat elef lira (Lm4,000) għall-ħin tal-konvenut u għall-użu li għamel mis-servizzi ta' l-uffiċċju

Din it-talba hija manifestament infondata u hija wkoll abuziva għax għall-ħin tal-konvenut Speigner u għall-użu tas-servizzi ta' l-uffiċċju l-atturi għa talbu ħlas (is-somom ta' tliet mija u tmienja u disgħin lira u tnejn u tmenin ċenteżmu (Lm398.82) u ta' seba' mija u disgħa u ħamsin lira (Lm759) msemmija fuq). Jidher ċar illi l-atturi qegħdin ifittxu mhux għad-danni li tassew garrbu iżda xi forma ta' danni punitivi. Din it-talba hija miċħuda.

Id-danni ġustifikati għalhekk huma dawn:

- Lm 173.00
 - Lm 350.00
 - Lm 200.00
 - Lm 200.00
 - Lm 122.20
 - Lm 398.82
 - Lm1,171.16
 - Lm 759.00
 - Lm 138.00
 - Lm 172.50
 - Lm 690.00
- Lm 4,374.68 b'kollox

Il-qorti għalhekk tillikwida d-danni li għandu jagħmel tajjeb għalihom Dyer fis-somma ta' erbat elef, tliet mija u erbgħa u sebgħin lira u tmienja u sittin ċenteżmu (Lm4,374.68). Ngħaddu issa biex inqisu l-kwistjoni tan-*notebook computer*.

Li jidher li ġara hu illi l-atturi kellhom *notebook computer* li saritlu ħsara u ma setax jissewwa hawn Malta. Għalhekk, billi Dyer kien sejjer l-Istati Uniti, dan il-*computer* ingħata lilu biex jieħdu miegħu biex forsi jissewwa hemmhekk. Minn korrispondenza elettronika li saret bejn Dyer u l-atturi jidher illi, għalkemm Dyer qal li l-*computer* issewwa u ntbagħat Malta b'*courier*, fil-fatt ma għamel xejn minn dan u issa l-*computer* għandu jitqies li huwa mitluf: prova oħra, jekk kienet meħtieġa, li Dyer ma huwiex raġel tal-kelma.

Ma jista' jkun hemm ebda dubju raġonevoli illi Dyer għandu jwieġeb għal dan it-telf, daqskemm huwa daqstant ieħor ċar illi b'ebda mod din ir-responsabbiltà tista' tiġġebbed biex tolqot lil Speigner ukoll.

L-atturi qegħdin jippretendu erba' mija u għoxrin lira (Lm420), li l-qorti tifhem illi huwa l-prezz biex inxtara l-*computer*. Meta tqis iżda illi l-*computer* ma huwix ġdid u, anzi, kellu l-ħsara, u kienet tkun meħtieġa nefqa biex il-ħsara tisewwa, u biex il-*computer* jintbagħat lura Malta, ma huwiex raġonevoli illi l-atturi jingħataw il-prezz kollu bħallikieku ta' *computer* ġdid. Il-qorti għalhekk *arbitrio boni viri* tillikwida t-telf ta' l-atturi fis-somma ta' mitejn lira (Lm200) biex hekk id-danni li għalihom għandu jagħmel tajjeb Dyer jitilgħu għal erbat elef, ħames mija u erbgħa u sebgħin lira u tmienja u sittin ċenteżmu (Lm4,574.68).

Fadal il-kwistjoni tas-self magħmul minn *M.Quip Co. Limited* lil Speigner.

Speigner, għalkemm jammetti illi sar self, iġid illi dan is-self sar mhux minn *M.Quip Co. Limited* iżda minn Alfred Schembri – wieħed mid-diretturi – personalment. B'xiehda ta' dan jistrieħ fuq il-kitba tat-12 ta' Settembru 2002 bejnu u Alfred Schembri, fejn imkien ma jingħad illi Alfred Schembri qiegħed jiber *nomine*.

Dan huwa minnu, iżda l-fatti juru illi s-self tassew sar minn *M.Quip Co Limited* li tagħha Speigner dak iż-żmien kien impjegat. Dan jixhdu l-fatt illi l-kitba tagħraf li saret tpaċija

ma' dak li *M.Quip Co. Limited* kellha tagħti lil Speigner b'titolu ta' *commissions*; it-tpaċija tista' ssir biss bejn tnejn li huma debituri ta' xulxin², u mhux meta wieħed minnhom huwa debitur ta' terza persuna.

Dan is-self kien jieħu l-forma ta' akkont ta' paga mħallsa bil-quddiem, u għalhekk, skond l-art. 14 ta' l-Att dwar l-Impiegi u r-Relazzjonijiet Industrijali [Kap. 452], ma jgħaddix imgħax fuq dak is-self. Għalhekk mis-somma mitluba ta' tlitt elef, tmien mija u tmintax-il lira u disgħa u sittin ċenteżmu (Lm3,818.69) għandhom jinqsu l-imgħaxijiet ta' mija u lira u tlieta u erbgħin ċenteżmu (Lm101.43), u għalhekk is-somma li għandha tintradd hija ta' tlitt elef, seba' mija u sbatax-il lira u sitta u għoxrin ċenteżmu (Lm3,717.26).

Il-partijiet jaqblu wkoll illi l-konvenuti, fi proċeduri oħrajn, qegħdin ifittxu lill-atturi għall-ħlas ta' elf, disa' mija u sitta u sebgħin lira (Lm1,976) li jgħidu li għandhom jieħdu b'titolu ta' *commissions*. Għalhekk huwa xieraq li mid-dejn ta' tlitt elef, seba' mija u sbatax-il lira u sitta u għoxrin ċenteżmu (Lm3,717.26) is-somma ta' elf, disa' mija u sitta u sebgħin lira (Lm1,976) ma titħallasx lill-atturi għalissa iżda tiġi depożitata sakemm jinqatgħu l-proċeduri l-oħrajn u tingħata lil min imiss skond l-eżitu ta' dawk il-proċeduri.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti hekk taqta' din il-kawża:

1. tiċċhad l-ewwel tliet talbiet safejn magħmula kontra l-konvenuti Speigner;
2. tilqa' l-ewwel tliet talbiet safejn magħmula kontra John Dyer, imsejjaħ fil-kawża, billi tgħid illi dan għandu jwieġeb għall-ispejjeż li ħarġu u għad-danni li ġarrbu l-atturi, tillikwida dawn l-ispejjeż u danni fis-somma ta' erbat elef, ħames mija u erbgħa u sebgħin lira u tmienja u sittin ċenteżmu (Lm4,574.68), u tikkundanna lill-istess John Dyer iħallas lill-atturi s-somma hekk likwidata, flimkien ma' l-imgħaxijiet mitluba fiċ-ċitazzjoni;
3. tilqa' r-raba' talba billi tikkundanna lill-konvenuti Speigner iroddu lill-atturi s-somma ta' tlitt elef, seba' mija u sbatax-il lira u sitta u għoxrin ċenteżmu (Lm3,717.26), flimkien ma' l-imgħaxijiet b'seħħ millum, u b'dan illi għalissa parti minn din is-somma – fl-ammont ta' elf, disa'

² Art. 1196(1), Kod. Ċiv.

Kopja Informali ta' Sentenza

mija u sitta u sebgħin lira (Lm1,976) – tiġi depożitata fir-reġistru ta' din il-qorti kif imfisser fuq;

4. tordna illi l-ispejjeż tal-konvenuti Speigner jinqasmu bin-nofs bejn l-atturi u l-istess konvenuti; l-ispejjeż l-oħrajn kollha għandu jhallashom John Dyer, imsejjaħ fil-kawża.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----